

Ewa Mika

Uniwersytet Wrocławski

RUCH WĘDRÓWKOWY LUDNOŚCI W AGLOMERACJI WROCŁAWSKIEJ W LATACH 1999-2003

1. Wstęp

Przemieszczenia ludności, zwane ruchem wędrownym, ruchem migracyjnym bądź krócej – migracjami, stanowią czynnik bezpośrednio kształtujący stan i strukturę ludności danego obszaru, która z kolei ma znaczny wpływ na jego sytuację gospodarczą oraz możliwości rozwoju. W przeszłości wzrost liczby mieszkańców miast polskich dokonywał się głównie dzięki migracjom, zależącym od wielkości miasta, jego rangi funkcjonalnej i lokalizacji przestrzennej. Wielkość miasta miała szczególne znaczenie, liczba osób napływających była bowiem proporcjonalna do liczby jego mieszkańców [Dziwowski, Korcelli 1981, s. 42]. Wzmocniona migracja miała wpływ na tworzenie lub zmianę struktury funkcjonalnej miast [Broszkiewicz 1997, s. 20].

W wewnętrznych przemieszczeniach ludności Polski zachodzą w ostatnich latach dość istotne zmiany. Opracowana w połowie lat 90. koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju „Polska 2000 plus” przewidywała wzrost koncentracji ludności w aglomeracjach miejskich, dzięki zwiększeniu się rozmiarów migracji wewnętrznej [Korcelli 1996, s. 5]. Wewnętrzny obrót migracyjny jednak od tej pory niewiele się zmienia. Jedynie w latach 1999 i 2003 był nieco większy niż w roku 1996. Spadek natężenia ruchu wędrownego oraz zmiana kierunku przemieszczania się ludności spowodowały, iż obecnie najpopularniejsze są migracje z miast na wieś [Kurpiewicz 2002, s. 85]. Szczególne nasilenie odpływu ludności z miast na wieś ma miejsce w regionach, gdzie są zlokalizowane duże, dynamicznie rozwijające się ośrodki miejskie takie, jak: Warszawa, Poznań, Kraków, konurbacja katowicka i Wrocław [Okólski 2004, s. 250]. Skala tego odpływu staje się na tyle istotna, iż może w niektórych regionach doprowadzić do pogarszania się sytuacji społeczno-ekonomicznej miast [Nowak, Sikora 2004, s. 153].

Celem opracowania było zbadanie, na ile natężenie ruchu wędrownego w najbliższym sąsiedztwie Wrocławia różni się od natężenia tego zjawiska w całej

aglomeracji wrocławskiej i w województwie dolnośląskim. Za okres badania przyjęto lata 1999-2003, czyli okres od powstania powiatów w wyniku reformy podziału administracyjnego Polski obowiązującej od 1 stycznia 1999 r., do roku 2003, czyli ostatniego, dla którego dostępne są dane statystyczne.

2. Materiał i metoda badawcza

W skład obszaru aglomeracji wrocławskiej wchodzi powiat grodzki Wrocław oraz powiaty ziemskie: oleśnicki, oławski, trzebnicki, średzki, wołowski i wrocławski [Jasińska 2002, s. 121]. Do badania ponadto wybrano gminy przylegające bezpośrednio do Wrocławia. Są to gminy powiatu wrocławskiego: Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Święta Katarzyna, Czernica, Długołęka, powiatu trzebnickiego: Oborniki Śląskie, Wisznia Mała oraz Miękinie powiatu średzkiego. Dodatkowo uwzględniono gminę Żórawina, która wprawdzie nie graniczy bezpośrednio z Wrocławiem, ale dzieli ją nieznaczna odległość i przyjęcie jej pozwala na uzyskanie w miarę równomiernego „pierscienia” wokół miasta. Źródło danych liczbowych stanowią zamieszczone na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl), informacje Banku Danych Regionalnych i bazy „Demografia”. Umożliwiają one porównanie natężenia ruchów wędrowkowych w badanym obszarze na tle województwa.

Zgodnie z definicją GUS, migracje wewnętrzne są to zmiany miejsca stałego pobytu (zamieszkania), polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej miasta bądź gminy w celu osiedlenia się na stałe w innym mieście lub gminie. Wyróżnia się pojęcia napływu do określenia liczby osób, które przybyły do danej jednostki administracyjnej i zameldowały się na pobyt stały, oraz odpływu, oznaczającego wymeldowania z pobytu stałego. Różnica między napływem a odpływem nosi nazwę salda migracji wewnętrznych, natomiast suma tych elementów jest wewnętrznym, obrotem migracyjnym. Miary, którymi posłużono się do porównania skali ruchu w badanych jednostkach, to współczynniki natężenia napływu, odpływu i salda migracji, obliczone według następujących formuł:

1. Współczynnik napływu wędrowkowego:

$$W_t^n = \frac{N_t}{L_t} \cdot 1000,$$

gdzie: N_t – napływ w okresie t ,

$\bar{L}_t$ – średnia liczba ludności w okresie t .

2. Współczynnik odpływu wędrowkowego:

$$W_t^o = \frac{O_t}{L_t} \cdot 1000,$$

gdzie: O_t – odpływ w okresie t ,

$\bar{L}_t$ – średnia liczba ludności w okresie t .

3. Współczynnik salda migracji wewnętrznych:

$$W_t^s = \frac{N_t - O_t}{\bar{L}_t} \cdot 1000.$$

Jak w większości współczynników demograficznych, tak i tutaj przyjęto do porównań średnią liczbę ludności, tj. stan z 30 czerwca. Zważywszy, że liczba ludności jest zazwyczaj podawana na koniec roku, jej bilans zawiera liczbę migrantów z danego roku. Za właściwszą bazę odniesienia w konstrukcji tego typu mierników przyjmuje się zatem stan z połowy okresu.

3. Wyniki badania

Województwo dolnośląskie, tak jak i większość województw w Polsce, charakteryzuje postępujący ubytek liczby ludności. Spowodowany jest on zarówno spadkiem liczby urodzeń jak i ujemnym bilansem wędrownym mieszkańców miast. Jak widać (tab. 1), w badanym okresie przyrost liczby mieszkańców na wsi nie rekompensował ubytku migracyjnego w miastach. Wysoki stopień urbanizacji tego regionu ma zatem znaczenie potęgujące depopulację województwa. Największy ubytek wędrowny miał miejsce w roku 2003. W tym roku w Polsce jedynie w miastach województw mazowieckiego i małopolskiego wystąpiło dodatnie saldo ruchu wędrownego. Jednakże miasto Wrocław przez cały okres ma korzystny bilans napływu i odpływu. Nie jest on jednak znaczący w porównaniu z gminami z jego otoczenia.

Tabela 1. Saldo migracji wewnętrznych w badanych jednostkach i w województwie dolnośląskim w latach 1999-2003

Wyszczególnienie	Lata					
	Razem	1999	2000	2001	2002	2003
Badane powiaty razem:	10 778	1 704	1 514	2 945	2 438	2 177
– m. Wrocław	4 522	751	580	1 966	907	318
– badane gminy	5 861	974	806	939	1 471	1 671
Województwo razem:	-2 582	-283	-573	177	-684	-1 219
– w tym miasta	-11 967	-1 705	-1 925	-1 077	-2 982	-4 278
– w tym wieś	9 385	1 422	1 352	1 254	2 298	3 059

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych i bazy Demografia, [www.stat... 2002].

W sąsiadujących z Wrocławiem, wybranych do badania gminach mieszka znacznie mniej ludności niż we Wrocławiu. W roku 2003 liczba mieszkańców Wrocławia wynosiła nieco ponad 626,2 tys. osób, a badanych gmin – łącznie ponad 111,6 tys. (stan z 30 czerwca). Tym bardziej znacząca staje się informacja, iż saldo napływu do tych jednostek przewyższyło saldo napływu do Wrocławia.

W tabeli 2 zamieszczono dane o wielkości napływu ludności w badanych jednostkach. Jedynie napływ do wybranych gmin (pomijając jednorazowy spadek w roku 2000) wykazuje tendencję rosnącą i w ostatnim roku jest większy o 21,2% niż na początku okresu badanego. W całej aglomeracji (porównując krańcowe lata badanego okresu) nastąpił jego spadek o blisko 3%, a w województwie – aż o 11,2%. Przeciętne tempo zmian w całym badanym okresie w województwie dolnośląskim wyniosło 97,1%, w powiatach stanowiących aglomerację – 99,3%, a w badanych gminach – 104,9%, czyli średnio przyrost roczny wynosił tutaj blisko 5%. Charakte-

Tabela 2. Napływ ludności do badanych jednostek w latach 1999-2003

Wyszczególnienie	1999		2000		2001		2002		2003	
	ogółem	z dolno-śląskiego	ogółem	z dolno-śląskiego	ogółem	z dolno-śląskiego	ogółem	z dolno-śląskiego	ogółem	z dolno-śląskiego
Woj. dolnośląskie	33 464	25 053	28 886	21 900	28 545	21 194	29 978	22 933	29 723	22 987
Powiaty:										
Wrocław	5 566	2 809	4 677	2 365	5 937	2 954	5 643	2 888	5 396	2 740
oleśnicki	1 358	973	1 069	789	1 059	752	1 149	914	1 206	936
olawski	1 019	823	871	725	915	760	866	691	897	742
średzki	646	553	512	429	523	441	617	531	712	632
trzebnicki	1 225	1 047	1 051	921	1 112	966	1 067	941	932	801
wołowski	729	621	555	464	492	411	432	369	472	414
wrocławski	1 704	1 463	1 480	1 272	1 548	1 345	2 036	1 799	2 281	2 039
Razem powiaty	12 48	8 290	1 015	6 965	11 586	7 629	11 810	8 133	11 896	8 304
Wybrane gminy:										
Czernica	186	172	124	114	189	155	282	259	264	238
Długoleka	365	320	370	337	360	323	461	409	551	505
Kąty Wrocławskie – miasto	84	74	77	53	56	50	129	111	127	112
Kąty Wrocławskie – wieś	211	168	144	124	171	151	183	156	245	220
Kobierzyce	229	185	204	163	218	187	399	352	334	284
Miękinia	171	149	114	91	162	131	225	196	272	244
Oborniki Śląskie – miasto	240	211	156	135	201	175	153	134	148	119
Oborniki Śląskie – wieś	258	215	151	136	172	157	216	203	209	184
Święta Katarzyna	290	260	212	179	241	195	247	207	349	312
Siechnice	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Wisznia Mała	143	126	156	139	203	189	159	147	117	107
Żórawina	103	92	121	104	74	66	90	85	149	140
Razem badane gminy	2 281	1 972	1 829	1 575	2 047	1 779	2 544	2 259	2 765	2 465

Źródło: jak w tab. 1.

rystyczny jest w większości badanych gmin spadek liczby napływających osób w 2000 bądź 2001 r. oraz przyrost pod koniec okresu. Dla większości gmin przyrost ten jest bardzo duży, wynosi powyżej 40%, a w Długołęce – nawet powyżej 50% napływu z roku 1999. Pod względem zmiany wielkości napływu wyróżniają się także Oborniki Śląskie – zarówno miasto, jak i obszar wiejski, miasto Siechnice oraz gmina Wisznia Mała. Jedynie w tych jednostkach napływ w roku 2003 jest mniejszy niż w bazowym roku 1999. Nietypowa sytuacja ma miejsce w Siechnicach. To niewielkie miasto utworzone na obszarze gminy wiejskiej i niebędące siedzibą urzędu gminy, nie cieszy się uznaniem wśród potencjalnych migrantów. W całym badanym okresie przyjechała do niego na stałe tylko jedna osoba.

Wielkości bezwzględne odpływu z badanych jednostek prezentuje tab. 3. Podobnie jak w odniesieniu do napływu, najkorzystniejsza sytuacja dotyczy badanych gmin. Odpływ z nich systematycznie spada, podczas gdy w całej aglomeracji, po przejściowym obniżeniu się, znacząco wzrasta. W roku 1999 zauważalne są największe wartości we wszystkich grupach badanych jednostek. W poszczególnych jednostkach większy odpływ w roku 2003 w porównaniu z 1999 rokiem miał

Tabela 3. Odpływ z badanych jednostek w latach 1999-2003

Wyszczególnienie	1999		2000		2001		2002		2003	
	ogółem	dolno-śląskie	ogółem	dolno-śląskie	ogółem	dolno-śląskie	ogółem	dolno-śląskie	ogółem	dolno-śląskie
Woj. dolnośląskie	33 747	25 053	29 459	21 900	28 368	21 194	30 662	22 933	30 942	22 987
Powiaty:										
Wrocław	4 815	2 938	4 097	2 425	3 971	2 483	4 736	3 066	5 078	3 236
oleśnicki	1 355	915	1 129	793	1 143	810	1 200	903	1 206	894
olawski	1 019	805	806	630	829	655	755	625	795	638
średzki	615	521	446	359	502	420	473	397	471	413
trzebnicki	904	725	855	677	756	625	778	638	703	578
wołowski	697	605	490	422	487	414	545	441	520	455
wrocławski	1 138	984	878	771	953	817	885	750	946	801
Razem	10 543	7 493	8 701	6 077	8 641	6 224	9 372	6 820	9 719	7 015
Wybrane gminy:										
Czernica	109	91	59	52	68	64	51	44	53	49
Długołęka	152	136	157	142	148	128	173	152	122	105
Kąty Wrocławskie-miasto	79	69	54	45	60	53	59	48	75	69
Kąty Wrocławskie-wieś	134	118	107	81	129	117	120	109	139	121
Kobierzyce	129	104	113	97	136	119	124	101	154	136
Miękinia	109	89	86	69	111	82	86	76	69	57
Oborniki Śląskie-miasto	101	86	74	61	69	54	109	96	110	96
Oborniki Śląskie-wieś	128	96	107	80	97	79	97	82	84	60
Święta Katarzyna	146	123	89	81	122	91	98	73	111	76
Siechnice	9	8	17	15	13	9	9	7	20	19
Wisznia Mała	96	83	73	62	92	81	87	71	79	69
Żórawina	115	102	87	80	63	52	60	57	78	61
Razem badane gminy	1 307	1 105	1 023	865	1 108	929	1 073	916	1 094	918

Źródło: jak w tab. 1.

miejsce tylko we Wrocławiu oraz w 4 spośród wybranych 12 gmin, tj. na obszarze wiejskim Kątów Wrocławskich, w miastach Oborniki Śląskie i Siechnice oraz w gminie wiejskiej Kobierzyce. Powoduje to, że w całym badanym okresie przeciętne tempo zmian jest mniejsze od 100%, czyli wystąpił spadek tempa odpływu, jednakże spadek ten jest największy w grupie badanych gmin o 4,3%, natomiast w powiatach stanowiących aglomerację o 2% i w całym województwie dolnośląskim o 2,1%.

Powszechnie znane prawo migracji mówi o tym, że znaczna większość migrantów migruje na niezbyt duże odległości [Sojka 2003, s. 75]. Nie ma, niestety, informacji statystycznych o przemieszczeniach między badanymi gminami (takie dane nie są publikowane), można jedynie sprawdzić, czy migrujący przenoszą się w obrębie badanego województwa, czy poza jego obszar. W tabeli 4 zamieszczono wyniki obliczeń udziału obrotu wewnątrzwojewódzkiego w ogólnym obrocie migracyjnym badanych jednostek. Wyraźnie widoczny jest znaczny udział (blisko

Tabela 4. Udział obrotu migracyjnego wewnątrzwojewódzkiego w ogólnym obrocie migracyjnym badanych jednostek

Wyszczególnienie	Obrót ogółem w badanych jednostkach	W tym obrót wewnątrz- wojewódzki	Udział obrotu wewnątrz- wojewódzkiego (w %)
Woj. dolnośląskie	303 774	228 134	75,1
Powiaty:			
Wrocław	49 916	27 905	55,9
oleśnicki	11 874	8 679	73,1
olawski	8 772	7 094	80,9
średzki	5 517	4 696	85,1
trzebnicki	9 383	7 919	84,4
wołowski	5 419	4 616	85,2
wrocławski	13 849	1 2041	86,9
Razem powiaty:	104 730	72 950	69,7
Wybrane gminy:			
Czernica	1 385	1 238	89,4
Długoleka	2 859	2 557	89,4
Kąty Wrocławskie – miasto	800	684	85,5
Kąty Wrocławskie – wieś	1 583	1 365	86,2
Kobierzyce	2 040	1 728	84,7
Miękinia	1 405	1 184	84,3
Oborniki Śląskie – miasto	1 361	1 167	85,7
Oborniki Śląskie – wieś	1 519	1 292	85,1
Święta Katarzyna	1 905	1 597	83,8
Siechnice	69	58	84,1
Wisznia Mała	1 205	1 074	89,1
Żórawina	940	839	89,3
Razem badane gminy	17 071	14 783	86,6

Źródło: jak w tab. 1.

90%) we wszystkich gminach. Pozwala to na sugestię, iż do gmin sąsiadujących z Wrocławiem w dużej mierze przenoszą się mieszkańcy Wrocławia. Może to potwierdzić także fakt, że do Wrocławia napłynęło 50,5% mieszkańców województwa dolnośląskiego, natomiast odpłynęło z niego 62,3% mieszkańców tego regionu.

Wartości bezwzględne napływu i odpływu ludności dają informację o rozmiarach migracji, ale nie pozwalają na ocenę tych zjawisk, dotyczą bowiem różnych pod względem wielkości jednostek. Aby wyeliminować fakt, że rozpatrujemy jednostki o bardzo zróżnicowanej wielkości, obliczono współczynniki natężenia napływu i odpływu w relacji do liczby mieszkańców (tab. 5). Pod względem natężenia napływu do badanych jednostek Wrocław wyróżnia się bardzo niskimi współczynnikami, podobnymi do ogólnowojewódzkich, wynoszącymi ok. 10 osób

Tabela 5. Współczynniki napływu i odpływu ludności w badanych jednostkach w latach 1999-2003

Wyszczególnienie	1999		2000		2001		2002		2003	
	na 1000 mieszkańców									
	napływ	odpływ	napływ	odpływ	napływ	odpływ	napływ	odpływ	napływ	odpływ
Woj. dolnośląskie	11,2	11,3	9,7	9,9	9,6	9,5	10,3	10,5	10,3	10,7
Powiaty:										
Wrocław	8,9	7,7	7,4	6,4	9,4	6,3	9,0	7,5	8,6	8,1
oleśnicki	12,9	12,9	10,2	10,8	10,1	10,9	11,1	11,6	11,7	11,7
olawski	14,1	14,1	12,1	11,2	12,6	11,4	12,2	10,7	12,6	11,2
średzki	13,1	12,4	10,4	9,0	10,6	10,2	12,7	9,7	14,6	9,7
trzebnicki	16,1	11,9	13,8	11,2	14,5	9,8	14,0	10,2	12,2	9,2
wołowski	14,6	13,9	11,2	9,9	9,9	9,8	9,0	11,3	9,8	10,8
wrocławski	18,2	12,2	15,7	9,3	16,3	10,0	21,3	9,2	23,5	9,8
Razem	11,5	9,9	9,4	8,0	10,7	8,0	11,0	8,8	11,1	9,1
Wybrane gminy:										
Czernica	25,1	14,7	16,5	7,9	24,9	9,0	34,1	6,2	31,1	6,2
Długoleka	20,6	8,6	20,6	8,7	19,8	8,1	24,3	9,1	28,5	6,3
Kąty Wrocławskie – miasto	16,2	15,2	14,8	10,4	10,7	11,5	24,6	11,2	24,0	14,2
Kąty Wrocławskie – wieś	17,6	11,2	11,9	8,9	14,1	10,6	15,9	10,4	21,1	12,0
Kobierzyce	19,6	11,0	17,3	9,6	18,4	11,5	32,7	10,2	27,0	12,4
Miękinia	15,5	9,9	10,3	7,7	14,6	10,0	20,7	7,9	24,5	6,2
Oborniki Śląskie – miasto	29,8	12,5	19,2	9,1	24,5	8,4	18,4	13,1	17,9	13,3
Oborniki Śląskie – wieś	29,0	14,4	16,9	11,9	19,1	10,8	24,1	10,8	23,1	9,3
Święta Katarzyna	34,9	17,6	25,0	10,5	27,9	14,1	28,3	11,2	39,1	12,4
Siechnice	0,2	2,2	–	4,3	–	3,3	–	2,3	–	5,2
Wisznia Mała	20,0	13,4	21,6	10,1	27,7	12,6	20,8	11,4	21,9	14,8
Zórawina	13,3	14,8	15,6	11,2	9,5	8,1	11,6	7,7	19,1	10,0
Razem badane gminy	20,9	12,0	16,6	9,3	18,5	10,0	22,6	9,5	24,8	9,8

Źródło: jak w tab. 1.

na 1000 mieszkańców. Wysokie wartości natężenia napływu dotyczą natomiast badanych gmin, są one blisko dwukrotnie większe niż w powiatach stanowiących aglomerację wrocławską i w województwie dolnośląskim.

Najmniejsze wartości współczynników w badanych gminach wystąpiły we wspomnianych już Siechnicach, gdzie praktycznie nie było napływu ludności, oraz w Żórawinie, szczególnie w roku 2001. Jednak w tej ostatniej gminie nastąpił ponaddwukrotny przyrost w 2003 r. w porównaniu z najmniej korzystnym rokiem 2001. Na uwagę zasługują gminy Czernica, Kobierzyce i Święta Katarzyna, w tych jednostkach wystąpiły bowiem okresy ze współczynnikami napływu powyżej 30 osób na 1000 mieszkańców.

Tabela 6. Współczynniki salda migracji w badanych jednostkach w latach 1999-2003

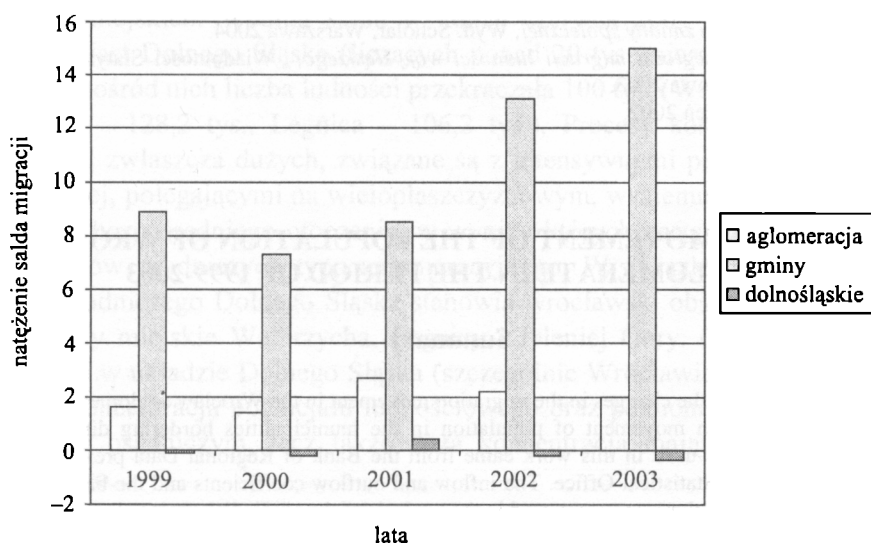
Wyszczególnienie	Na 1000 mieszkańców				
	1999	2000	2001	2002	2003
Woj. dolnośląskie	-0,1	-0,2	0,4	-0,2	-0,4
Powiaty:					
Wrocław	1,2	1,0	3,1	1,5	0,5
oleśnicki	0,0	-0,6	-0,8	-0,5	0,0
oławski	0,0	0,9	1,2	1,6	1,4
średzki	0,6	1,3	0,4	3,0	4,9
trzebnicki	4,2	2,6	4,6	3,8	3,0
wołowski	0,6	1,3	0,1	-2,3	-1,0
wrocławski	6,1	6,4	6,3	12,0	13,8
Razem	1,6	1,4	2,7	2,3	2,0
Wybrane gminy:					
Czernica	10,4	8,7	15,9	27,9	24,9
Długolęka	12,1	11,9	11,6	15,2	22,2
Kąty Wrocławskie – miasto	1,0	4,4	-0,8	13,3	9,8
Kąty Wrocławskie – wieś	6,4	3,1	3,5	5,5	9,1
Kobierzyce	8,6	7,7	6,9	22,5	14,5
Miękinia	5,6	2,5	4,6	12,8	18,3
Oborniki Śląskie – miasto	17,2	10,1	16,1	5,3	4,6
Oborniki Śląskie – wieś	14,6	4,9	8,3	13,3	13,8
Święta Katarzyna	17,3	14,5	13,8	17,1	26,7
Siechnice	-2,0	-4,3	-3,3	-2,3	-5,2
Wisznia Mała	6,6	11,5	15,2	9,4	7,1
Żórawina	-1,5	4,4	1,4	3,9	9,1
Razem	8,9	7,3	8,5	13,1	15,0

Źródło: obliczenia własne na podstawie tab. 5.

Odmienne niż natężenie napływu ludności kształtuje się natomiast intensywność jej odpływu z badanych jednostek. Współczynniki natężenia odpływu są zbliżone we wszystkich badanych grupach. Zarówno w wybranych gminach, jak i w całej aglomeracji, a także w województwie dolnośląskim, mają wartości w granicach 10 promili. Charakterystyczne jest to, że w roku 1999 miał miejsce najsilniejszy odpływ, po którym nastąpił spadek, a następnie w dwóch ostatnich latach doszło do niewielkiego wzrostu natężenia we wszystkich grupach. Najmniejsze natężenie odpływu ludności dotyczy miasta Siechnice, ale, jak już wykazano, ruch wędrownkowy w tym niewielkim mieście jest znikomy.

O zmianie liczby ludności badanych jednostek decyduje różnica między natężeniem napływu a odpływem. Wyraża ją współczynnik salda migracji. Obliczone wartości dla wszystkich badanych jednostek wyraźnie pokazują odrębność ruchu wędrownkowego w bezpośrednim sąsiedztwie Wrocławia w porównaniu z obszarem administracyjnym całej aglomeracji i sytuacją w województwie dolnośląskim (tab. 6 i rys. 1).

Jak widać, migracje wewnętrzne w województwie dolnośląskim w nieznacznym stopniu powodują ubytek wędrownkowy jego mieszkańców. Natężenie salda migracji w wybranych gminach znacznie przewyższa natężenie salda w powiatach stanowiących aglomerację wrocławską. Wśród miast leżących na obszarze gmin wyróżnionych do badania, pomijając nietypowe Siechnice, ujemne saldo ruchu wędrownkowego wystąpiło tylko w Kątach Wrocławskich i to wyłącznie w jednym roku (2001). Wysokie natężenie salda w następnym roku zrekompensowało ten ubytek.

Rys. 1. Saldo migracji wewnętrznej na 1000 mieszkańców w badanych jednostkach

Źródło: jak w tab. 1.

Wprawdzie pięcioletni okres badania jest zbyt krótki, aby z całą pewnością mówić o występowaniu określonych trendów, ale zauważyć można, że w ostatnich latach współczynniki natężenia salda migracji w aglomeracji wrocławskiej maleją, czemu towarzyszy ich silny wzrost w gminach przylegających do Wrocławia. Może to oznaczać, że mieszkańcy Wrocławia coraz częściej osiedlają się poza granicami miasta. Przeprowadzone badanie pozwala stwierdzić, że: migracje wewnętrzne w aglomeracji wrocławskiej to głównie ruch w najbliższym sąsiedztwie Wrocławia.

Literatura

- Broszkiewicz R., *Podstawy gospodarki miejskiej*, AE, Wrocław 1997.
- Dziewoński K., Korcelli P., *Migracje w Polsce: przemiany i polityka*, Prace Geograficzne Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN nr 140, Warszawa 1981.
- Jasińska E., *Uwarunkowania rozwoju aglomeracji wrocławskiej na tle aglomeracji w Polsce*, [w:] *Agglomeracja miejska i jej znaczenie dla konkurencyjności miast i regionów*, red. K. Szolek, Biblioteka Regionalistyki nr 2(1/2002), AE, Wrocław 2002.
- Korcelli P., *Agglomeracje miejskie w procesie transformacji – zarys problematyki*, [w:] *Agglomeracje miejskie w procesie transformacji*, Zeszyty Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN nr 41, Warszawa 1996.
- Kurpiewicz J., *Migracje ludności Dolnego Śląska w latach 1998-2001*, „Śląski Przegląd Statystyczny” nr 1(7), AE, Wrocław 2002.
- Nowak M., Sikora D., *Przyczyny i konsekwencje migracji ludności dużych miast na tereny podmiejskie*, [w:] *Przemiany demograficzne i jakość życia ludności miast*, red. J. Słodczyk, D. Rajchel, Uniwersytet Opolski, Opole 2004.
- Okólski M., *Demografia zmiany społecznej*, Wyd. Scholar, Warszawa 2004.
- Sojka E., *Rozkłady odległości migracji ludności woj. śląskiego*, „Wiadomości Statystyczne” nr 5 (504), GUS, Warszawa 2003.
- www.stat.gov.pl, kwiecień 2002.

MIGRATION MOVEMENT OF THE POPULATION OF WROCLAW AGGLOMERATE IN THE PERIOD OF 1999-2003

Summary

The paper presents the changes in the migration movement in the Wrocław agglomeration and, in particular, the migration movement of population in the municipalities bordering directly on the Wrocław city. The data used in this work came from the Bank of Regional Data presented on the website of the Central Statistical Office. The inflow and outflow coefficients and the balances of the internal migrations were the parameters used in the analysis of the studied phenomena.